

7/45267 GK 160

T.C.
HAZİNE ve MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 19809844-610- 476 789
Konu : 7/45267 Esas Sayılı Soru Önergesi

06..10/12/21

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24/05/2021 tarihli ve 43452547-120.07-E.0818730 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan Sakarya Milletvekili Sayın Ümit DİKBAYIR'a ait 7/45267 esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin olarak, Bakanlığımız birimlerinden alınan bilgiler ekte yer almaktadır.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Lütfi ELVAN
Hazine ve Maliye Bakanı

Ek: 7/45267 Esas Sayılı Soru Önergesi Cevabı

Sakarya Milletvekili Sayın Ümit DİKBAYIR'a Ait 7/45267 Esas Sayılı Soru
Önergesine İlişkin Olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı Birimlerinden Temin Edilen
Bilgilerin Yer Aldığı Cevap Metni

24/03/2020 tarihli ve 31078 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 518 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde, Koronavirüs (Covid-19) salgınından ve bu kapsamda alınan tedbirlerden doğrudan etkilenen mükelleflerin 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mücbir sebep hükümlerinden faydalandırılmasına ilişkin açıklamalara yer verilmiş olup bu Tebliğ ile mücbir sebep halinde olduğu kabul edilen mükelleflerin Tebliğde belirtilen vergi ödevleri ertelenmiştir.

Muhtelif tarihlerde yayımlanan sirkülerler ile mükelleflerin beyanname ve bildirim verme ve vergi ödeme başta olmak üzere bazı vergisel yükümlülüklerinin süreleri uzatılmıştır.

7244 sayılı Kanunun 1'inci maddesi ile belediyelerce 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca tahakkuk ettirilen yıllık ilan ve reklam vergileri ile yıllık çevre temizlik vergilerinin, Covid-19 salgını kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin faaliyetlerinin durdurulduğu veya faaliyette bulunamadıkları dönemlere isabet eden kısmının alınmaması sağlanmıştır.

31/07/2020 tarihli ve 31202 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2812 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 31/12/2020 tarihine kadar geçici olarak uygulanmak üzere; iş yeri kiralalamaları, yolcu taşımacılığı, otomotiv, motosiklet, bisiklet küçük bakım onarımı, küçük ev aletleri bakım onarımı, düğün, nikah organizasyonu, konut temizlik ve bakım onarımı, terzilik, kuru temizleme gibi genel orana tabi esnaf hizmetlerinde katma değer vergisi* (KDV) oranı yüzde 18'den yüzde 8'e, yeme-içme, sinema tiyatro müze, konaklama hizmetlerinde KDV oranı yüzde 8'den yüzde 1'e indirilmiş olup söz konusu tarih, 3318 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 31/05/2021 tarihine, 4062 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 31/07/2021 tarihine ve 4312 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 30/09/2021 tarihine kadar uzatılmıştır.

Öte yandan 2813 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla, Gelir Vergisi Kanununun 70 inci maddesinde yazılı mal ve hakların kiralanması karşılığında yapılan ödemelerde geçici süreliğine belirlenen indirimli tevkifat oranlarının yürürlük süresi 4311 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla 30/9/2021 tarihine kadar uzatılmıştır.

7226 sayılı Kanunun Geçici 1'inci maddesinin birinci fıkrasında bahsi geçen durma süresi, 2480 sayılı Yargı Alanındaki Hak Kayıplarının Önlenmesi Amacıyla Getirilen Durma Süresinin Uzatılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda öngörülen zorunlu idari başvuru yoluna ilişkin süreler hariç, 01/05/2020 (bu tarih dahil) tarihinden 15/06/2020 (bu tarih dahil) tarihine kadar uzatılmıştır.

Buna göre, Bakanlığımıza bağlı tahsil daireleri tarafından takip ve tahsil edilen amme alacaklarına ilişkin olarak 15/06/2020 tarihine kadar 6183 sayılı Kanun kapsamında takip işlemi yapılmamıştır.

7256 sayılı Kanun kapsamında, kesinleşmiş asıl alacakların tutarlarında herhangi bir indirim yapılmadan, asıl alacaklara bağlı gecikme faizi, gecikme zammı ve faiz gibi fer'i

alacaklar enflasyon oranında (Yİ-ÜFE) güncellenerek borçlar yeniden hesaplanmış, yapılandırılan borçların ödenmesi şartıyla, bu borçlara ilişkin vergi cezaları ile gecikme faizleri, gecikme zamları ve faiz gibi fer'i alacakların tahsilinden vazgeçilmiştir.

25/01/2021 tarihli ve 31375 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 524 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde Covid-19 salgınına ilişkin olarak İçişleri Bakanlığınca alınan tedbirler kapsamında geçici süreliğine faaliyetlerine tamamen ara verilmesine/faaliyetlerinin tamamen durdurulmasına karar verilen iş yerlerinin bulunduğu sektörlerde faaliyette bulunan mükelleflerin 213 sayılı Kanunun mücbir sebep hükümlerinden faydalandırılması hakkında açıklamalar yapılmıştır.

Söz konusu Genel Tebliğ ile bahse konu mükelleflerin mücbir sebep halinin 01/12/2020 tarihinde (bu tarih dâhil) başlayıp, alınan karar kapsamında faaliyetlerine tekrar başlamaları uygun görülen tarihe kadar devam etmesine ve mücbir sebep dönemine ilişkin olarak belirlenen vergisel yükümlülüklerinin ertelenmesine yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 12/03/2021 tarihinde kamuoyuna açıklanan Ekonomi Reform Paketi kapsamında, geliri düşük olan küçük esnafa vergi muafiyeti sağlanması yönünde karar alınmış, bu çerçevede hazırlanan Eylem Planı takvime bağlanmış ve kamuoyuna ilan edilmiştir.

7318 sayılı Kanunun 15'inci maddesiyle 7226 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde ile Covid-19 salgın hastalığıyla mücadele kapsamında ülke genelinde uygulanan kısıtlamalar dikkate alınarak hak kayıplarının önlenmesi amacıyla, 5018 sayılı Kanun kapsamına giren kamu idarelerinin kamu hukukundan veya özel hukuktan doğan alacakları hakkında, 30/04/2021 ile 31/05/2021 (bu tarihler dahil) tarihleri arasında icra ve iflas takibi başlatılamayacağı yönünde düzenleme yapılmıştır.

Ücret gelirleri, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 103'üncü maddesi uyarınca diğer gelir unsurlarına göre daha yüksek matrahlara daha düşük oranlar uygulanmak suretiyle vergilendirilmektedir. Buna ilave olarak asgari geçim indirimi (AGİ) uygulaması çerçevesinde belirlenen indirim tutarları (2021 yılı için aylık 268,31 TL ile 456,13 TL arasında) ücret üzerinden hesaplanan gelir vergisinden düşülmektedir. Ayrıca ilave asgari geçim indirimi uygulanmasıyla da asgari ücretlinin, vergi tarifesinin ikinci dilimine girmesinden kaynaklanan kaybı giderilerek asgari ücretin (2021 yılı için) 2.825,90 TL'nin altına düşmemesi sağlanmıştır. Söz konusu uygulamalar ile ücret gelirlerine ilişkin gelir vergisi yükü önemli ölçüde hafifletilmiştir.

7326 sayılı Kanun ile vergi dairesine ödenmemiş vergi ve diğer borçlar ile bunlara bağlı olan veya olmayan fer'i alacakların daha uygun koşullarda ödenmesi, ihtilaflarının sulh yoluyla sonlandırılması, matrah veya vergi artırımında bulunan ve şartları yerine getiren mükelleflere ilişkin olarak vergi incelemesi ve tarhiyatı yapılmaması, işletmede mevcut olduğu hâlde kayıtlarda yer almayan ya da kayıtlarda yer aldığı hâlde işletmede bulunmayan kıymetlerin beyan edilmesi, matrah veya vergi artırımı sonucunda tahakkuk eden vergilerin tamamının ilk taksit ödeme süresi içerisinde peşin olarak ödenmesi durumunda vergilerden %10 indirim yapılması, yapılandırılan borçların anlaşmalı bankaların banka kartı ve kredi kartı ile ödenmesi gibi çok önemli imkan ve kolaylıklar getirilmiştir.

Türkiye genelinde Covid-19 nedeniyle zarar gören esnaf ve sanatkârların Hazine faiz destekli kredi borçlarının ertelenmesi için üç Cumhurbaşkanı Kararı istihsal edilmiştir. Bu kapsamda ilk Kararla 1 Nisan-30 Haziran 2020 tarihleri arasında vadesi gelen Hazine faiz indirimli kredilerin geri ödemeleri faizsiz olarak 3 ay süreyle ertelenmiştir. İkinci Kararla 1 Temmuz- 30 Eylül 2020 tarihleri arasında, üçüncü bir Kararla ise 01 Ocak 2021- 30 Haziran 2021 tarihleri arasında vadesi dolan kredi taksitleri, taksit sayısı değişmeksizin kalan vadeye yayılmak üzere ertelenmiştir.

Benzer şekilde, Covid-19 salgını sebebiyle tarımsal üreticilerin, 01/05/2020-30/06/2020 tarihleri arasında vadesi gelecek Hazine faiz destekli kredilerin geri ödemeleri 2481 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı uyarınca 6 ay süreyle faizsiz olarak ertelenmiştir.

Tarımsal üreticiye yönelik alınan diğer önlemlerde aşağıda kısaca özetlenmektedir:

- 6824 sayılı Kanun ve 7166 sayılı Kanun ile kredi borçları yeniden yapılandırılarak 5 taksitte ödenmesi sağlanan tarımsal üreticilerin ödemeleri devam etmektedir.
- Hazine faiz destekli krediler, 2015 sayılı Cumhurbaşkanı Karar'ının 3'üncü maddesi uyarınca, T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin inisiyatifi ile ertelenmekte veya taksitlendirilebilmektedir.
- 7316 sayılı Kanun ile Tarım Kredi Kooperatiflerinden kredi kullanmış olan ve kullandıkları krediler 2020 yılı sonu itibarıyla tasfiye olunacak alacaklar hesabına aktarılmış olan tarımsal üreticilerin borçlarına yeniden yapılandırma imkânı sağlanmıştır. Bu çerçevede, yürürlük tarihinden itibaren 3 ay boyunca icra işlemi başlatılmamaktadır.
- 7244 sayılı Kanunun 1'inci maddesinin (h) fıkrası ile Tarım Satış Kooperatifi Birliklerinin yeniden yapılandırılan borçlarının 2020 yılına ait taksit ödemeleri faizsiz olarak 2021 yılına ertelenmiş ve bu nedenle müteakip yıllara ilişkin taksit ödemeleri de birer yıl ötelenmiştir.
- 2021 yılı sezonunda hububat, bakliyat ve yaş çay alım fiyatlarında bir önceki yıla göre önemli ölçüde artış yapılmıştır. Bu kapsamda, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün; sert ekmeklik buğday alım fiyatı yıllık yaklaşık yüzde 36,4 artışla 2.250 TL/ton, arpa alım fiyatı yıllık yaklaşık yüzde 37,3 artışla 1.750 TL/ton, kırmızı mercimek alım fiyatı yıllık yaklaşık yüzde 43 artışla 5.000 TL/ton, yeşil mercimek alım fiyatı yıllık yaklaşık yüzde 30 artışla 4.150 TL/ton ve nohut alım fiyatı yıllık yaklaşık yüzde 21 artışla 4.050 TL/ton olarak açıklanmıştır. Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğünün yaş çay alım fiyatı ise yıllık yaklaşık yüzde 18,3 artışla (prim hariç) 3,87 TL/kg olarak belirlenmiştir.

Bütçe imkanları dahilinde 2002 yılından itibaren emekli aylıklarının iyileştirilmesi hedeflenmiştir. Buna göre işçi ve esnaf emeklilerinin aylıklarında yapılan başlıca iyileştirmeler aşağıda yer almaktadır:

- İlgili sosyal güvenlik mevzuatının öngördüğü genel artış oranlarının yanı sıra seyyanen zamlar verilmiştir.
- 5454 sayılı Kanunla emekli aylıklarına ilave olarak ek ödeme vermeye başlanmıştır.
- 6283 sayılı Kanunla, hem 506 sayılı Kanun hem de 1479 sayılı Kanun kapsamında aynı prim ödeme gün sayısına sahip olup aynı tutarlar üzerinden sigorta primi ödemiş

olanlardan, aylıklarının bağlandığı tarihin farklı olması nedeniyle daha düşük aylık bağlanmış olanların bu aylıkları için intibak yapılarak aylıklarının yükseltilmesine imkân sağlanmıştır.

- 7161 sayılı Kanunla dosya bazında ödenecek aylıkların 1.000 TL'den az olmayacağı hüküm altına alınmış ve söz konusu tutar 7226 sayılı Kanunla 1.500 TL'ye yükseltilmiştir.

2002 yılı Aralık ayından 2021 yılı Nisan ayına kadar olan dönemde TÜFE artış oranı yüzde 505,1 iken, aynı dönemde;

- 5434 sayılı Kanun kapsamında bağlanan en düşük emekli aylığı nominal bazda yüzde 702, reel bazda yüzde 33 oranında artırılarak 377 TL'den 3.020 TL'ye,
- 506 sayılı Kanun kapsamında bağlanan en düşük emekli aylığı nominal bazda yüzde 841, reel bazda yüzde 56 oranında artırılarak 257 TL'den 2.420 TL'ye,
- 1479 sayılı Kanun kapsamında bağlanan en düşük emekli aylığı nominal bazda yüzde 1.357, reel bazda yüzde 141 oranında artırılarak 149 TL'den 2.167 TL'ye,
- 2926 sayılı Kanun kapsamında bağlanan en düşük emekli aylığı nominal bazda yüzde 2.517, reel bazda yüzde 332 oranında artırılarak 66 TL'den 1.722 TL'ye

yükselmiştir.

Emekli aylıklarındaki iyileştirmelerin yanı sıra 7143 sayılı Kanunla emeklilere Ramazan ve Kurban Bayramlarında 1.000'er TL tutarında bayram ikramiyesi ödenmesi hususunda düzenleme yapılmış ve söz konusu tutar 7318 sayılı Kanunla 1.100 TL'ye yükseltilmiştir.

Yukarıda yer alan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, 2002 yılından itibaren memur, işçi ve esnaf emeklilerimizin aylıklarında yapılan artışlar aynı döneme ilişkin TÜFE artış oranının oldukça üzerinde olmuştur.

2021 yılı 1. çeyrek kamu maliyesi gelişmelerini içeren ve bütçe, gelir-gider gerçekleşme ve tahminleri ile bunların finansman ve borç stokuna yansımaları bütüncül bir şekilde ele alan Kamu Maliyesi Raporu'nun ilk sayısına Bakanlığımızın internet sitesinde yer alan Raporlar bölümünden ulaşılabilir.

Söz konusu raporda da ifade edildiği üzere, Kovid-19 kapsamında alınan tedbirlerin ekonomik büyüklüğü Mayıs 2021 itibarıyla 661 milyar TL'ye (GSYH'nin yüzde 11,7'sine) ulaşmış bulunmaktadır.